

Ondorioaroa

MIKEL OTERO
DIPUTATUA

Norbait zalantzatan bazebilen, uda honetan Iberiar penintsulan izandako sute erraldoiek berretsi dute krisi ekologikoaren ondorioen aroan bete-betean sartuak gaudela. 2025. urtea amaitzeke, dagoeneko ia Araba, Bizkaia eta Gipuzkoaren azalera osoa bezainbeste erre da (600.000 hektarea inguru). Ez da broma. Ikertzaileen arabera, krisi klimatikoak hogeitaz biderkatu du baso sute erraldoiak izateko aukera. Izan suteak, uholdeak, beroaldiak, lehorteak edo beste edozein fenomeno, larrialdiaren ondorioak sare sozialen bideoetan ikusi orde, etxeko leihotik grabatuko ditugun eguna iristen ari da. Eta horrek larrialdi klimatikoaren bi ardatz nagusiak berrikustea eskatzen du. Arintzea eta egokitzea.

Arintzearen atalean (karbono dioxido isuriaren murrizketa), etxeko lanak ez doaz ondo. Murriztu dugu zerbait, baina besteen lepotik. Erbestean sortu eta sare bitartez aprobetxatzen dugun elektrizitate berriztagarria da, gurean, murrizketaren arrazoi nagusia, menpekotasuna areagotzearen truke. Eztabaida asko eta urrats gutxi. Are, zailtasunen aurrean, badira “botoi” nuklearra sakatzaren alde agertu diren iritzi-emaile jatorrak. Ez diot inori ilusioa kendu nahi, baina hor ez dago soluzio biderik. Denbora izango da poligrafoa.

Baina klima larrialdiari egokitzeaz ere hitz egin behar dugu. Eta serio. Aurtengo suteek Euskal Herria ez dutenez bereziki astindu, inolako zuhurtzarik gabe aritu dira hainbat agintari eta bozeramale (bereziki JELtzaleak, nola ez), hemen larrialdiei aurre egiteko sistema boteretsua dagoela esanez. Amonak esango lukeen moduan, *zakurraren bibolina!* Babes zibileko larrialdietako edozein langilek ondo asko ezagutzen ditu ga-beziak, deskoordinazioak, formakuntza hutsuneak, talde espezializatuen faltak. Zaldibarren izan genuen lagin txiki bat.

Sute handien arriskuei begira, nahikoa da basozainekin hizketalditxo bat izatea hurrengo suteei begira baldintzak okertu direla ulertzeko; baso monolaborantzaren ondorioak, bizileku-baso tartearen estutzea, Pirinioaurreko baso-masaren egoera, abeltzaintza estentsiboarena... adi sortzen ari garen baldintzei.

Beraz, berriztagarrien eztabaida tirabiratsuari gainjarri behar diogu egokitzearen mila erpineko eztabaida. Eta bai, biek ala biek premia dute. Eta gaurko baldintzetatik abiatuz egin behar da, zeren, irtenbide perfektuez eztabaidatzen dugun bitartean, akaso hurrengo muturreko fenomenoak itzulezineko triskantza eragingo baitigu. ●

Zenbatenpean

UXUE APAOLAZA
EUSKARA IRAKASLEA

Oinei begira ibiltzea arriskutsua izaten da, baina nahiko hala bizi gara. Inguru urruneko oihartzunen batek aztoratzen gaitu noizean behin; gora ez begiratzeak ustekabeko bonbaren bat irenstera ere eraman gaitzake. Ez dago erraza. Hemen tenis partida batean bezala egon behar dugu alde batera eta gero bestera begira. AEB, Txina, Argentina, Errusia, Venezuela, Ukraina. Ez dirudigu bate-re protagonista.

Batzuek-batzuek uste dute, Putin eta Trump Alaskan bildu zirenean, *Tordesillas* bat egin zutela, bakoitzaren armada zer patiotan jolastu jakiteko. AEBek narko ordezkoa topatu dio *terroristari*

hegoaldean duten Amerikan sartzeko, eta narkopresidente bilakatu dira Venezuelakoa, Mexikokoa, Kolonbiakoa... Bonbak baino isilago dabil Txina, eta horri ere aurre egin behar gerraz haragoko industriei eutsiko bazaie, eta Trumpek erabaki du Argentina (aldekorik ez bestela), dolarpean edukitzeko Mileik irabazi behar duela, eta erabaki ahal duela hori.

Bakoitzak badaki zer protagonistaren mende geratzen ari den botere banaketa horretan. NBEn irudikatu zen. Ahoskatu zuten, burujabetza noren kontra. Zaila dago gora begiratzea, hala gelditu naiz baina; oinei so, ez baitaukat argi, guztira, gu noren patioa garen, zertan jolasteko. ●